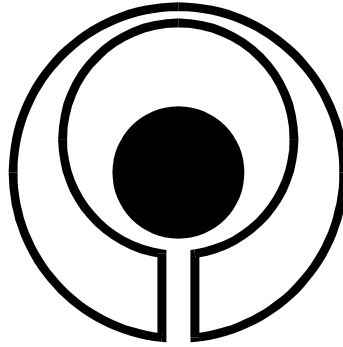

اللَّهُ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
گروه آموزشی مددکاری اجتماعی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد

عنوان:

بررسی فراوانی و برخی عوامل مؤثر بر خشونت خانگی جسمی علیه زنان معلول
مقیم در شهرستانهای اصفهان و فریدن

نگارنده:

فرزانه یسلیمانی

استاد راهنما:

دکتر امیر محمود حریرچی

استاد مشاور:

دکتر آمنه ستاره فروزان

دیماه ۱۳۸۸

شماره ثبت: ۱۷۹-۷۰۰

دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی

دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی
تاییدیه اعضای هیات داوران

پایان نامه: کارشناسی ارشد خانم فرزانه یسلانی

به شماره دانشجویی: ۸۴۳۶۹۳۱۵۴ در رشته: مددکاری اجتماعی

تحت عنوان: بررسی فراوانی و برخی عوامل موثر بر خشونت خانگی جسمی علیه زنان معلول در شهرستان های فریدن و اصفهان

با حضور هیات داوران در تاریخ: ۸۸/۱۰/۱۴ دفاع گردید و نمره همه رتبه ها (۱۸,۸۰)

با امتیاز عالی به ایشان تعلق گرفت.

هیات داوران

۱. استاد راهنما: جناب آقای دکتر امیر محمود حریری

۲. استاد مشاور: سرکار خانم دکتر آمنه ستاره فروزان

۳. مدیر گروه: جناب آقای حسین حاج بابایی

۴. اساتید داور: ۱. جناب آقای دکتر علیرضا کلدی

۲. جناب آقای دکتر حسین فکر آزاد

۶. نماینده دفتر تحصیلات تکمیلی: سرکار خانم منصوره غفاری

تعهد نامه چاپ مطالب و مقالات مستخرج از پایان نامه یا رساله های دانشجویان دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی

با عنایت به اینکه هر گونه مقاله استخراج شده از پایان نامه یا رساله و یا چاپ و انتشار بخشی یا تمام مطالب آن
مبین قسمتی از فعالیتهای علمی- پژوهشی دانشگاه می باشد بنابراین اینجانب **فرزانه یسلبانی** دانش آموخته رشته
مددکاری اجتماعی متعهد می شوم که موارد ذیل را کاملاً رعایت نمایم.

۱. در صورت اقدام به چاپ هر مقاله ای از مطالب پایان نامه، خود را بعنوان دانش آموخته دانشگاه
علوم بهزیستی و توانبخشی معرفی نمایم و درج نام و آدرس محل دیگری خوداری کنم.

۲. در صورت اقدام به چاپ بخشی از یا تمام پایان نامه یا رساله خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به اطلاع
انتشارات " و "دفتر تحصیلات تکمیلی" دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی برسانم.

۳. در صورت اقدام به چاپ پایان نامه یا رساله در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را درج نمایم:

" کتاب حاضر حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد نگارنده در رشته مددکاری اجتماعی می باشد
که در سال ۱۳۸۷ در دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی به راهنمایی جناب آقای دکتر
امیر محمود حریرچی و مشاوره سرکار خانم دکتر آمنه ستاره فروزان انجام و در سال ۱۳۸۸ از
آن دفاع شده است."

۴. به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک در صد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به
انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی اهداء نمائیم.
(دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد).

۵. در صورت عدم رعایت بند ۴، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه علوم بهزیستی و
توانبخشی، تادیه می کنم.

۶. قبول می نمایم و تعهد می کنم که در صورت خوداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه علوم بهزیستی و
توانبخشی می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند.
بعلاوه به دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی حق می دهم به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه معادل
وجه مذکور در بند ۵ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

اینجانب فرزانه یسلبانی دانشجوی رشته مددکاری اجتماعی مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی
انرا بدون قید و شرط قبول می نمایم، و به انجام آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی
امضاء و تاریخ

۱۴۰۱/۰۱/۱۸

تقدیم به

- مادر وخاله ام به پاس فداکاری‌ها و مهربانی‌هایشان
- مریم دوست عزیز و مهربانم
- داود همسر پرتلاشم

تقدیر و تشکر

از استاد بزرگوار و عزیز خود جناب آقای دکتر امیر محمود حریرچی
که همواره با راهنمایی های صمیمانه خود مرا یاری نموده اند
سپاسگذارم.

باسپاس از استاد گرامی سرکار خانم دکتر آمنه ستاره فروزان که با
رهنمودهایشان مرا در این تحقیق یاری نمودند.

چکیده

این مطالعه با هدف تعیین فراوانی خشونت خانگی جسمی علیه زنان معلول در دوشهرستان اصفهان و فریدن به بررسی برخی عوامل موثر بر آن پرداخته است.

این مطالعه یک مطالعه توصیفی تحلیلی بوده که با انجام مصاحبه و تکمیل پرسشنامه بر روی ۷۸ نفر از زنان معلول اصفهان و ۴۷ نفر از زنان معلول فریدن که در ادارات بهزیستی پرونده داشتند با نمونه گیری تصادفی انجام پذیرفت. داده‌ها مطالعه، ثبت و کد بندی شدند و نتایج استخراج گردید. یافته‌ها نشان دادند که زنان معلول اعم از ذهنی یا روانی یا حسی حرکتی نیز با خشونت آشنایی داشته و به نوعی مورد خشونت واقع می‌شدند. خشونت جسمی علیه زنان معلول با عواملی چون محل سکونت، پایگاه اجتماعی اقتصادی همسر، نوع معلولیت، شدت معلولیت، زمان معلولیت، خودیاری فرد معلول، مناسب بودن منزل معلول، تجربه خشونت در خانواده پدیری همسر و شرایط فرهنگی محل سکونت ارتباط معناداری داشت. همچنین بر اساس یافته‌ها بیشترین علت خشونت جسمی در اصفهان معلولیت زن و در فریدن فقر عنوان شد، صبر و تحمل و اکنشی بوده که در هر دو شهرستان در مقابل خشونت نشان می‌دادند. خشونت در زنان معلول اصفهان منجر به شدت بیماری و معلولیت گردیده و در فریدن ترس و ناامنی شدید را به همراه داشته در اصفهان بیشترین خشونت جسمی به صورت سیلی زدن و در فریدن کتک زدن بوده است.

واژگان کلیدی: خشونت خانگی - خشونت خانگی فیزیکی - خشونت علیه زنان معلول

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	فصل اول - کلیات پژوهش
۲	مقدمه
۳	بیان مسئله
۵	اهمیت و ضرورت مسئله
۶	تعریف واژه ها
۱۰	اهداف پژوهش
۱۱	فرضیه های پژوهش
۱۱	سوالهای پژوهش
۱۲	متغیرهای پژوهش
۱۳	فصل دوم - چارچوب نظری
۱۴	مقدمه
۱۵	پیشینه تحقیق
۲۱	مروری بر ادبیات خشونت
۲۳	انواع خشونت خانگی علیه زنان
۲۴	خشونت جسمی
۲۶	خشونت روانی
۳۰	خشونت جنسی
۳۲	خشونت اقتصادی
۳۳	خشونت اجتماعی
۳۴	علل و عوامل خشونت
۳۵	اثرات خشونت بر کودکان
۳۹	تئوریهای سطح کلان
۳۹	تئوریهای سطح خرد
۴۰	تئوریهای سطح فردی
۴۱	نظریه مبادله
۴۲	نظریه نظارت اجتماعی

۴۳	نظریه یادگیری اجتماعی.....
۴۴	پیوند همراه با ضایعه.....
۴۵	نظریه مرد سالاری.....
۴۷	نظریه کارکردگرایی.....
۴۸	نظریه فرهنگی.....
۴۹	نظریه تضاد.....
۵۰	نظریه فمینیستی.....
۵۱	نظریه منابع.....
۵۳	فصل سوم - روش شناسی تحقیق
۵۴	مقدمه.....
۵۵	نوع پژوهش.....
۵۵	جامعه آماری.....
۵۵	روش نمونه گیری.....
۵۵	معیار انتخاب افراد مورد مطالعه.....
۵۶	ابزار جمع آوری داده ها.....
۵۶	روایی و اعتبار پرسشنامه.....
۵۸	روش تجزیه و تحلیل داده ها.....
۵۸	ملاحظات اخلاقی.....
۶۰	فصل چهارم - توصیف و تحلیل داده ها
۶۱	مقدمه.....
۶۲	الف) جداول و نمودارهای مربوط به توصیف متغیرهای دموگرافیک آزمودنیها.....
۱۱۲	ب) نتایج استنباطی و تحلیلی تحقیق.....
۱۳۲	فصل پنجم - بحث و نتیجه گیری و پیشنهادات
۱۳۳	مقدمه.....
۱۳۴	نتایج مربوط به متغیرها و ویژگیهای دموگرافیک.....
۱۳۷	نتایج آزمون فرضیات.....
۱۳۹	بحث و نتیجه گیری.....
۱۴۴	پیشنهادات و محدودیتها.....
۱۴۸	فهرست منابع

۱۵۲ پیوستها
۱۵۳ پرسشنامه الف
۱۵۵ پرسشنامه ب
۱۵۷ خوشونت سنج زوجی ct-s2

فهرست جداول

عنوان

صفحه

جدول ۱-۱-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول مورد مطالعه بر حسب سن شهر اصفهان.....	۶۲
جدول ۱-۲-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول مورد مطالعه بر حسب سن شهر فریدن.....	۶۲
جدول ۱-۲-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی همسران زنان معلول بر حسب سن شهر اصفهان.....	۶۴
جدول ۲-۲-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی همسران زنان معلول بر حسب سن شهر فریدن.....	۶۴
جدول ۱-۳-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب میزان تحصیلات شهر اصفهان.....	۶۶
جدول ۲-۳-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب میزان تحصیلات شهر فریدن.....	۶۶
جدول ۱-۴-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی همسران زنان معلول بر حسب میزان تحصیلات در اصفهان.....	۶۸
جدول ۲-۴-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی همسران زنان معلول بر حسب میزان تحصیلات در فریدن.....	۶۸
جدول ۱-۵-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب شغل در اصفهان.....	۷۰
جدول ۱-۶-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی همسران زنان معلول بر حسب اشتغال در اصفهان.....	۷۱
جدول ۲-۶-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی همسران زنان معلول بر حسب اشتغال در فریدن.....	۷۱
جدول ۱-۷-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب درآمد همسر در اصفهان.....	۷۳
جدول ۲-۷-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب درآمد همسر فریدن.....	۷۳
جدول ۱-۸-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب تعداد فرزندان در اصفهان.....	۷۵
جدول ۲-۸-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب تعداد فرزندان در فریدن.....	۷۵
جدول ۱-۹-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب مدت زمان ازدواج در اصفهان.....	۷۷
جدول ۲-۹-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب مدت زمان ازدواج در فریدن.....	۷۷
جدول ۱-۱۰-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب نوع معلولیت در اصفهان.....	۷۹
جدول ۲-۱۰-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب نوع معلولیت در فریدن.....	۷۹
جدول ۱-۱۱-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب شدت معلولیت در اصفهان.....	۸۱
جدول ۲-۱۱-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب شدت معلولیت در فریدن.....	۸۱
جدول ۱-۱۲-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب زمان معلولیت در اصفهان.....	۸۳
جدول ۲-۱۲-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب زمان معلولیت در فریدن.....	۸۳
جدول ۱-۱۳-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب نحوه آشنایی با همسر در اصفهان.....	۸۵
جدول ۲-۱۳-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب نحوه آشنایی با همسر در فریدن.....	۸۵
جدول ۱-۱۴-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب داشتن مراقب در اصفهان.....	۸۷
جدول ۲-۱۴-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب داشتن مراقب در فریدن.....	۸۷

- جدول ۱-۱۵-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب میزان مناسب بودن منزل در اصفهان... ۸۹
- جدول ۲-۱۵-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب میزان مناسب بودن منزل در فریدن... ۸۹
- جدول ۱-۱۶-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب نیاز به هزینه های درمانی در اصفهان. ۹۱
- جدول ۲-۱۶-۴ توزیع فراوانی مطلق و نسبی زنان معلول بر حسب نیاز به هزینه های درمانی در فریدن... ۹۱
- جدول ۱-۱۷-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب تجربه خشونت خانواده پدری همسر در اصفهان ۹۳
- جدول ۲-۱۷-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب تجربه خشونت خانواده پدری همسر در فریدن ۹۳
- جدول ۱-۱۸-۴ توزیع فراوانی زنان معلول مورد مطالعه بر حسب اعتیاد همسرانشان در اصفهان ۹۵
- جدول ۲-۱۸-۴ توزیع فراوانی زنان معلول مورد مطالعه بر حسب اعتیاد همسرانشان در فریدن ۹۵
- جدول ۱-۱۹-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب مجاز بودن خشونت مرد در محیط در اصفهان..... ۹۷
- جدول ۲-۱۹-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب مجاز بودن خشونت مرد در محیط در فریدن..... ۹۷
- جدول ۱-۲۰-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب تجربه خشونت توسط همسر در اصفهان ۹۹
- جدول ۲-۲۰-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب تجربه خشونت توسط همسر در فریدن..... ۹۹
- جدول ۱-۲۱-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب علت خشونت فیزیکی همسر در اصفهان..... ۱۰۱
- جدول ۲-۲۱-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب علت خشونت فیزیکی همسر در فریدن..... ۱۰۱
- جدول ۱-۲۲-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب زمان شروع خشونت همسر در اصفهان ۱۰۳
- جدول ۲-۲۲-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب زمان شروع خشونت همسر در فریدن ۱۰۳
- جدول ۱-۲۳-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب واکنش به خشونت همسر در اصفهان ۱۰۵
- جدول ۲-۲۳-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب واکنش به خشونت همسر در فریدن..... ۱۰۵
- جدول ۱-۲۴-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب واکنش اقوام از اعمال خشونت همسر در اصفهان... ۱۰۷
- جدول ۲-۲۴-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب واکنش اقوام از اعمال خشونت همسر در فریدن... ۱۰۷
- جدول ۱-۲۵-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب تأثیر خشونت در زندگی آنها در اصفهان..... ۱۰۹
- جدول ۲-۲۵-۴ توزیع فراوانی زنان معلول بر حسب تأثیر خشونت در زندگی آنها در فریدن..... ۱۰۹
- جدول ۱-۲۶-۴ انواع خشونت خانگی جسمی اعمال شده بر زنان معلول در اصفهان ۱۱۱
- جدول ۲-۲۶-۴ انواع خشونت خانگی جسمی اعمال شده بر زنان معلول در فریدن ۱۱۱
- جدول ۲۷-۴ بررسی سطح معنی داری برای خشونت خانگی جسمی در فریدن و اصفهان ۱۱۳
- جدول ۱-۲۸-۴ و ۲-۲۸-۴ جداول نتایج آزمون آدر مورد رابطه نوع محل سکونت (شهر) و خشونت خانگی جسمی علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۱۴
- جدول ۲۹-۴ نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای ارتباط بین سن زن و میزان خشونت ۱۱۵

- جداول ۱- ۴-۳۰ و ۲-۴-۳۰ جدول نتایج آزمون ادر مورد رابطه شغل زن و خشونت خانگی جسمی علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۱۵
- جدول ۳۱-۴ جدول نتایج آزمون ادر مورد رابطه تحصیلات زن و خشونت خانگی جسمی علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۱۶
- جدول ۳۲-۴ نتایج آزمون همبستگی پیرسون برای بررسی ارتباط بین سن همسر و میزان خشونت..... ۱۱۶
- جدول ۳۳-۴ نتایج آزمون تحلیل واریانس برای بررسی ارتباط بین تحصیلات همسر و خشونت..... ۱۱۷
- جدول ۱- ۳۳-۴ نتایج آزمون توکی در مورد رابطه تحصیلات همسر و خشونت خانگی جسمی در اصفهان..... ۱۱۷
- جدول ۲- ۳۳-۴ نتایج آزمون توکی در مورد رابطه تحصیلات همسر و خشونت خانگی جسمی در فریدن..... ۱۱۸
- جدول ۳۴-۴ نتایج آزمون تحلیل واریانس برای ارتباط بین شغل همسر و میزان خشونت..... ۱۱۸
- جدول ۳۵-۴ جدول نتایج آزمون همبستگی پیرسون در مورد رابطه درآمد و خشونت خانگی جسمی علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۱۹
- جدول ۳۶-۴ نتایج آزمون تحلیل واریانس برای ارتباط بین شدت معلولیت و میزان خشونت..... ۱۱۹
- جدول ۱- ۳۶-۴ و ۲-۳۶-۴ جدول نتایج آزمون توکی در مورد رابطه شدت معلولیت و خشونت خانگی جسمی در اصفهان و فریدن..... ۱۲۰
- جدول ۱- ۳۷-۴ نتایج آزمون تحلیل واریانس برای ارتباط بین نوع معلولیت و میزان خشونت..... ۱۲۱
- جدول ۲- ۳۷-۴ جدول نتایج آزمون توکی در مورد رابطه بین نوع معلولیت و خشونت خانگی جسمی علیه زنان در شهرستان اصفهان..... ۱۲۱
- جدول ۳- ۳۷-۴ جدول نتایج آزمون توکی در مورد رابطه بین نوع معلولیت و خشونت خانگی جسمی علیه زنان در شهرستان فریدن..... ۱۲۱
- جداول ۱- ۴۰-۴ و ۲- ۴۰-۴ جدول نتایج آزمون ادر مورد رابطه زمان معلولیت و خشونت خانگی جسمی علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۲۳
- جدول ۱- ۴۱-۴ و ۲- ۴۱-۴ جدول نتایج آزمون ادر مورد رابطه نحوه آشنایی و خشونت خانگی جسمی علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۲۴
- جدول ۱- ۴۲-۴ و ۲- ۴۲-۴ جدول نتایج آزمون ادر مورد رابطه تجربه خشونت خانواده پدری همسر و خشونت خانگی جسمی علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۲۵

- جداول ۴-۴۳-۱ و ۴-۴۳-۲ جدول نتایج آزمون ادر مورد رابطه معتاد بودن همسر و خشونت خانگی جسمی
 علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۲۶
- جداول ۴-۴۴-۱ و ۴-۴۴-۲ جدول نتایج آزمون ادر مورد رابطه جایز بودن خشونت و خشونت خانگی جسمی
 علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۲۷
- جدول ۴-۴۵-۱ و ۴-۴۵-۲ جدول نتایج آزمون ادر مورد رابطه خودیاری داشتن و خشونت خانگی
 جسمی علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۲۸
- جدول ۴-۴۶-۱ و ۴-۴۶-۲ جدول نتایج آزمون ادر مورد رابطه داشتن مراقب و خشونت خانگی جسمی
 علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۲۹
- جداول ۴-۴۷-۱ و ۴-۴۷-۲ جدول نتایج آزمون ادر مورد رابطه مناسب بودن منزل و خشونت خانگی جسمی
 علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۳۰
- جداول ۴-۴۸-۱ و ۴-۴۸-۲ جدول نتایج آزمون ادر مورد رابطه نیاز داشتن به هزینه های درمانی و خشونت
 خانگی جسمی علیه زنان در شهرستان اصفهان و فریدن..... ۱۳۱

فهرست نمودارها

صفحه	عنوان
۶۳	نمودار ۱-۱-۴ نمودار دایره ای سن زنان معلول مورد مطالعه در شهر اصفهان.....
۶۳	نمودار ۱-۲-۴ نمودار دایره ای سن زنان معلول مورد مطالعه در شهر فریدن.....
۶۵	نمودار ۱-۲-۴ نمودار دایره ای سن همسران زنان معلول مورد مطالعه در شهر اصفهان.....
۶۵	نمودار ۲-۲-۴ نمودار دایره ای سن همسران زنان معلول مورد مطالعه در شهر فریدن.....
۶۷	نمودار ۱-۳-۴ نمودار دایره ای میزان تحصیلات زنان معلول مورد مطالعه در شهر اصفهان.....
۶۷	نمودار ۲-۳-۴ نمودار دایره ای میزان تحصیلات زنان معلول مورد مطالعه در شهر فریدن.....
۶۹	نمودار ۱-۴-۴ نمودار دایره ای میزان تحصیلات همسران زنان معلول مورد مطالعه در شهر اصفهان.....
۶۹	نمودار ۲-۴-۴ نمودار دایره ای میزان تحصیلات همسران زنان معلول مورد مطالعه در شهر فریدن.....
۷۰	نمودار ۱-۵-۴ نمودار دایره ای شغل زنان معلول مورد مطالعه در شهر اصفهان.....
۷۲	نمودار ۱-۶-۴ نمودار دایره ای شغل همسران زنان معلول در شهر اصفهان.....
۷۲	نمودار ۲-۶-۴ نمودار دایره ای شغل همسران زنان معلول در شهر فریدن.....
۷۴	نمودار ۱-۷-۴ نمودار درآمد همسران زنان معلول مورد مطالعه در اصفهان.....
۷۴	نمودار ۲-۷-۴ نمودار درآمد همسران زنان معلول مورد مطالعه در فریدن.....
۷۶	نمودار ۱-۸-۴ نمودار دایره ای تعداد فرزندان زنان معلول مورد مطالعه در اصفهان.....
۷۶	نمودار ۲-۸-۴ نمودار دایره ای تعداد فرزندان زنان معلول مورد مطالعه در فریدن.....
۷۸	نمودار ۱-۹-۴ نمودار دایره ای مدت زمان ازدواج زنان معلول مورد مطالعه در اصفهان.....
۷۸	نمودار ۲-۹-۴ نمودار دایره ای مدت زمان ازدواج زنان معلول مورد مطالعه در فریدن.....
۸۰	نمودار ۱-۱۰-۴ نمودار دایره ای شدت معلولیت زنان معلول مورد مطالعه در شهر اصفهان.....
۸۰	نمودار ۲-۱۰-۴ نمودار دایره ای شدت معلولیت زنان معلول مورد مطالعه در شهر فریدن.....
۸۲	نمودار ۱-۱۱-۴ نمودار دایره ای نوع معلولیت زنان مورد مطالعه در شهر اصفهان.....
۸۲	نمودار ۲-۱۱-۴ نمودار دایره ای نوع معلولیت زنان مورد مطالعه در شهر فریدن.....
۸۴	نمودار ۱-۱۲-۴ نمودار دایره ای نحوه آشنایی زنان معلول با همسرانشان در شهر اصفهان.....
۸۴	نمودار ۲-۱۲-۴ نمودار دایره ای نحوه آشنایی زنان معلول با همسرانشان در شهر فریدن.....
۸۶	نمودار ۱-۱۳-۴ نمودار دایره ای زمان معلولیت زنان معلول مورد مطالعه در شهر اصفهان.....
۸۶	نمودار ۲-۱۳-۴ نمودار دایره ای زمان معلولیت زنان معلول مورد مطالعه در شهر فریدن.....
۸۸	نمودار ۱-۱۴-۴ نمودار دایره ای داشتن مراقبت در منزل زنان معلول مورد مطالعه در اصفهان.....
۸۸	نمودار ۲-۱۴-۴ نمودار دایره ای داشتن مراقبت در منزل زنان معلول مورد مطالعه در فریدن.....

- نمودار ۱-۱۵-۴ نمودار دایره ای مناسب بودن منزل زنان معلول مورد مطالعه در شهر اصفهان..... ۹۰
- نمودار ۲-۱۵-۴ نمودار دایره ای مناسب بودن منزل زنان معلول مورد مطالعه در شهر فریدن..... ۹۰
- نمودار ۱-۱۶-۴ نمودار دایره ای نیاز به هزینه های درمانی زنان معلول در شهر اصفهان..... ۹۲
- نمودار ۲-۱۶-۴ نمودار دایره ای نیاز به هزینه های درمانی زنان معلول در شهر فریدن..... ۹۲
- نمودار ۱-۱۷-۴ نمودار دایره ای سابقه تجربه خشونت در خانواده پدری همسر..... ۹۴
- نمودار ۲-۱۷-۴ نمودار دایره ای سابقه تجربه خشونت در خانواده پدری همسر..... ۹۴
- نمودار ۱-۱۸-۴ نمودار دایره ای اعتیاد همسران زنان معلول مورد مطالعه در اصفهان..... ۹۶
- نمودار ۲-۱۸-۴ نمودار دایره ای اعتیاد همسران زنان معلول مورد مطالعه در فریدن..... ۹۶
- نمودار ۱-۱۹-۴ نمودار دایره ای جایز شمردن خشونت مرد علیه زن در محیط در اصفهان..... ۹۸
- نمودار ۲-۱۹-۴ نمودار دایره ای جایز شمردن خشونت مرد علیه زن در محیط در فریدن..... ۹۸
- نمودار ۱-۲۰-۴ نمودار دایره ای تجربه خشونت خانگی جسمی علیه زنان معلول در اصفهان..... ۱۰۰
- نمودار ۲-۲۰-۴ نمودار دایره ای تجربه خشونت خانگی جسمی علیه زنان معلول در فریدن..... ۱۰۰
- نمودار ۱-۲۱-۴ نمودار میله ای علت خشونت فیزیکی همسران علیه زنان معلول در اصفهان..... ۱۰۲
- نمودار ۲-۲۱-۴ نمودار میله ای علت خشونت فیزیکی همسران علیه زنان معلول در فریدن..... ۱۰۲
- نمودار ۱-۲۲-۴ نمودار میله ای زمان شروع خشونت فیزیکی همسر در شهر اصفهان..... ۱۰۴
- نمودار ۲-۲۲-۴ نمودار میله ای زمان شروع خشونت فیزیکی همسر در شهر فریدن..... ۱۰۴
- نمودار ۱-۲۳-۴ نمودار میله ای نوع واکنش زنان معلول نسبت به خشونت همسر در اصفهان..... ۱۰۶
- نمودار ۲-۲۳-۴ نمودار میله ای نوع واکنش زنان معلول نسبت به خشونت همسر در فریدن..... ۱۰۶
- نمودار ۱-۲۴-۴ نمودار واکنش اقوام و آشنایان زنان معلول به خشونت فیزیکی توسط همسر در اصفهان..... ۱۰۸
- نمودار ۲-۲۴-۴ نمودار واکنش اقوام و آشنایان زنان معلول به خشونت فیزیکی توسط همسر در فریدن..... ۱۰۸
- نمودار ۱-۲۵-۴ نمودار میله ای تأثیر خشونت در زندگی زنان معلول مورد مطالعه در اصفهان..... ۱۱۰
- نمودار ۲-۲۵-۴ نمودار میله ای تأثیر خشونت در زندگی زنان معلول مورد مطالعه در فریدن..... ۱۱۰

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه

خانواده کوچکترین واحد اجتماعی، اما مهمترین واحد اثر بخش حمایتی و تربیتی است. نیاز افراد به قرار و آرامش ایجاب می کند که در خانواده رابطه ای مبتنی بر عاطفه و عقل آن گونه که احساس امنیت، اطمینان، سلامت، حمایت و رضایت را برای طرفین به ارمغان آورد شکل گیرد. نقش سازنده زن در ایجاد پیوندهای اخلاقی و عاطفی اعضای خانواده غیر قابل انکار است اما این هدف جز با ایجاد محیطی آرام و مطمئن و به دور از خشونت برای همه افراد خانواده میسر نمی شود (اعظم آزاده، ۱۳۸۴).

خشونت خانوادگی به نوعی پر خاشگرگی اشاره دارد که در روابط زوجین رخ می دهد.

خشونت خانوادگی گاهی اوقات تحت عنوان همسر آزاری، خشونت زناشویی، زن آزاری، شریک آزاری و عبارات دیگر توصیف شده است (Straus، ۱۹۹۳).

خشونت خانوادگی در تمام سنین، جنسیتها، قومیتها، زمینه های آموزشی و گروههای اقتصادی - اجتماعی رخ میدهد و تاکنون مطالعات قابل توجهی در زمینه شناسایی و فهم انواع مختلف بد رفتاری با اعضای خانواده و افراد صمیمی در کشورهای مختلف صورت گرفته و یافته های متنوعی ارائه داده اند (perin، ۱۹۹۷، gelles، ۱۹۹۵، barnett، miller، ۱۹۹۵، perin، ۱۹۹۷).

در ایران متأسفانه آمار دقیقی از همسر آزاری وجود ندارد اما فقدان آمار نمی تواند دلیل موجهی بر نادیده گرفتن آن باشد. صرف نظر از چگونگی بر داشت و پذیرش یا رد خشونت خانگی از طرف افراد، مشاهدات تجربی و شواهد ظاهری حاکی از وجود گسترده انواع آن در خانواده های ایرانی است (آزاده، ۱۳۸۴).

بر اساس مطالعات مقدماتی که در خصوص میزان وقوع خشونت خانوادگی در کشور ما انجام شده است نرخ همسر آزاری و بد رفتاری با زنان در طیفی از ۳۰ تا ۸۰ درصد برآورد شده است (مافی، ۱۳۸۲، شمس و امامی پور، ۱۳۸۲). پدیده خشونت علیه زنان در قالب پنهان خشونت خانوادگی از جمله مسایل اجتماعی حاد به شمار می رود که می تواند جزء آسیب های فردی و اجتماعی تلقی شود (احمدی خراسانی، ۱۳۸۱). طبیعت خشونت علیه زنان در خانواده به گونه ای است که می توان آن را نوعی شکنجه دانست و اغلب علاوه بر خشونت فیزیکی موجب تحقیر زنان می گردد (سازمان بهداشت جهانی، ۱۳۸۰).

در مورد خشونت علیه زنان به علت تفاوت های فرهنگی و برخی هنجارهای اجتماعی دیگر تعریف دقیقی صورت نگرفته است، به طوری که می توان پیوستاری از سیلی خوردن که یک آزار جسمی جزئی است تا کشته شدن و قتل را خشونت نامید. این در حالی است که برخی افراد مانند گلس سیلی زدن را به عنوان رفتار بهنجار و تعاملی بین زن و شوهر میدانند و مخالف به کار بردن کلمه خشونت برای آن هستند. گلس از منظر یک روانشناس، خشونت خانگی را اینگونه تعریف کرده است: "خشونت عملی است که با قصد انجام گیرد و باعث ایجاد جراحت و درد در دیگران شود" (gelles، 1997:14).

زمانی که افراد معلول با افراد غیر معلول مقایسه می شوند، از حقوقی برابر با آنان بر خوردار نیستند، زنان معلول تحت تاثیر کلیشه های رایج درباره معلولیت در قیاس با زنان غیر معلول به دیده تحقیر نگریسته می شوند و نگاه که زنان معلول با مردان معلول مقایسه می شوند، باز هم تحت تاثیر تبعیضات جنسیتی از شرایطی نابرابر رنج می کشند.

به عبارتی دیگر در این میان زنان معلول محدودیتی چند برابر را تحمل می کنند و زنان ناتوان در بین بقیه از نظر اقتصادی و اجتماعی در جامعه در حاشیه ترین زنان هستند. این مساله آنها را نسبت به بدرفتاری مستعدتر ساخته و توانایی دسترسی کمتری به خدمات موثر خواهند داشت حتی وقتی آنها در جستجوی خدمات هستند شاید با کلیشه و یا تبعیض برخورد کنند و مواجه شوند.

در ارتباط با خشونت علیه زنان و نیز مسائل و مشکلات زنان معلول پژوهشهای متعددی صورت پذیرفته است اما شاید در خصوص خشونت علیه زنان معلول که به سبب معلولیت آسیب پذیرتر از سایر زنان می باشند توجه لازم و کافی صورت نپذیرفته باشد انجام چنین پژوهشهایی در حقیقت پاسخی است به این نیاز احساس شده امید است توانسته باشیم در این کار پژوهشی پاسخی هر چند کوچک که به این نیاز گفته باشیم و البته لازم به یادآوری است که این اقدام آغازی می باشد برای انجام پژوهشهای بهتر و دقیقتر در آینده در خصوص یکی از مهمترین گروههای آسیب پذیر جامعه یعنی " زنان معلول ".

بیان مساله

روند رو به رشد خشونت علیه زنان، دولت ها و سازمانهای بین المللی و در رأس آنها سازمان ملل متحد را بر آن داشته است که اقدام به تصویب اسناد متعدد بین المللی نماید (عبدی، ۱۳۸۱). اقدامها و فعالیتهای بین المللی بسیاری برای بهبود ارتقای وضعیت زنان تاکنون صورت گرفته است. جهانی شدن اقتصاد و فراگیر شدن پدیده مهاجرت و نیز موقعیت اجتماعی زنان به منزله همسر، مادر و کدبانو در خانواده ها زنان را بسیار بیشتر از مردان در برابر انواع بهره کشی های جنسی و اقتصادی سازمان یافته و خشونت های خانگی قرار داده است و از نظر جسمی و معنوی و حقوقی آنان را آسیب پذیرتر ساخته است به همین دلیل است که حمایتهای کیفری و غیر کیفری از بزه دیدگان زن در حقوق داخلی و حقوق بین المللی در سالهای اخیر گسترش یافته و گوناگون شده اند. امروزه در کشورهای مختلف تحت تأثیر اسناد بین المللی اقدامات قانونی و حمایتی اجتماعی برای زنان قربانی خشونت مقرر شده است (نجفی ابرندی آبادی، ۱۳۸۳).

در ایران نیز مانند سایر کشورها خشونت علیه زنان وجود دارد و معمولاً آن را خصوصی تلقی می کنند و به دیگران حق دخالت نمی دهند در بسیاری موارد آداب و رسوم ما، مهر تأیید بر رفتار خشونت آمیز علیه زنان می زند و در متون فرهنگی و اساطیری ایران نیز نمونه های فراوانی وجود دارد که رفتار سلطه آمیز و ریاست مستبدانه مرد را تأیید می کند. در ایران زنان به علت فشارهای سنتی هزارن ساله با خشونت انس گرفته اند و معمولاً هم در خانه ی پدری و هم در خانه ی شوهر تحت سلطه هستند و همواره سعی دارند آن را از دیگران مخفی کنند (رازانی، ۱۳۸۲).

نکته ای که باید به آن توجه داشت این است که مسئله خشونت های خانوادگی صرفاً یک مسئله حقوقی نیست، بلکه یک مشکل اجتماعی نیز هست. مشکلی که نظام حقوقی به تنهایی قادر به حل آن نیست (معظمی، ۱۳۸۳). مهمترین اقداماتی که به صورت بلند مدت و کوتاه مدت می تواند در پیشگیری و کاهش خشونت و حمایت از قربانیان آن مؤثر باشد با تقسیم به اقدامات آموزشی و فرهنگی، اقدامات قانونی و حمایتی قابل اجرا است (شجاعی، ۱۳۸۰).

در خصوص میزان شیوع خشونت به جز برخی از کشورها مانند آمریکا، کانادا و استرالیا در دیگر کشورها به علت روشن نبودن قوانین و گزارشات رسمی اطلاعات دقیقی وجود ندارد (شهنی ییلاق، ۱۳۷۶) با این حال پژوهشگران اعتقاد دارند عوامل فرهنگی - اجتماعی و اقتصادی در بروز خشونت نسبت به زنان دخیل هستند. برخی از این عوامل به خصوص عوامل فرهنگی در بعضی از جوامع حتی می تواند اعمال خشونت مردان نسبت به زنان را موجه جلوه دهد (قهاری، ۱۳۸۱)

و این در حالیست که عوامل ذکر شده در شرایطی که با زنان معلول مواجه می شویم و تاثیری که این عوامل بر روابط درون خانواده و خشونت علیه اینگونه زنان می گذارد پیچیده تر وحاد تر گشته و نیازمند بررسیهای عمیق می باشد و بسیاری از این موارد بنا بر مشاهدات مددکاران در بازدید از منازل خانواده های زنان معلول ثبت و گزارش شده است .

خشونت خانگی بر سوءاستفاده از همسر، همسر آزاری یا بد رفتاری با همسر و شریک زندگی اشاره دارد . این قبیل خشونت ها شامل کوچ کترین اعمال تجاوز کارانه از قبیل پرت کردن اشیاء، هل دادن و سیلی زدن تا بزرگترین آنها از قبیل ضربه زدن، مجبور کردن به اعمال جنسی، تهدید بوسیله اسلحه و قتل را در بر می گیرد. با توجه به اینکه یکی از ابعاد مهم خشونت خانگی "همسر آزاری" می باشد و ما بر آنیم تا پدیده همسر آزاری جسمی را در مورد زنان دارای معلولیت تبیین نماییم در ابتدا لازم است به برخی از تاثیرات آن بر فرد قربانی اشاره نماییم :

۱- در برخی موارد بروز علائم معلولیت خصوصا روانی در زن پس از ازدواج یا شدت یافتن علائم بر اثر خشونت و بد رفتاری

۲- تاثیر منفی خشونت و بد رفتاری در زنان معلول

۳- احساس درماندگی در اینگونه زنان به دلیل عدم استقلال مالی، عدم حمایت خانواده و سازمانهای حمایتی و نظارتی و در نتیجه تکرار آسیب و شدت یافتن خشونت و بد رفتاری .

اما چرا به این گروه خاص "زنان معلول" توجه شده است و انگیزه اصلی از انتخاب این موضوع چه بوده است ؟

در پاسخ می توان اظهار نمود که در حقیقت توجه به این زنان نکته ای است که پژوهش حاضر را از سایر پژوهش های مشابه آن متمایز می نماید زیرا اعمال آزار های مختلف کلامی، روانی، فیزیکی، تحقیر و توهین ، اختیار کردن همسر دیگر، بی توجهی و بی علاقگی نسبت به این زنان ممکن است موجب شدت یافتن علائم اختلال یا حتی بروز علائم در زنان دارای معلولیت گردیده و سیر بیماری را در آنان طولانی تر نماید از طرفی این زنان به دلیل "کم توانی" "وبی صدایی" نسبت به زنان دیگر آسیب پذیر تر می باشند و با توجه به فقدان حمایت های لازم از طرف خانواده و جامعه ، امکان باز گرداندن آنها به جامعه بادشواری های بیشتری همراه می باشد .

زنان دارای معلولیت زانی هستند که بیشتر از ترحم و دلسوزی به "حمایت" نیاز دارند.

تبعیض دو جانبه جنسیت و معلولیت در زندگی معلولان زن به گونه ای بوده است که جمعیت یک میلیون و ۳۰۰ هزار نفری زنان معلول در کشور دچار مشکلات فراوان اجتماعی، فرهنگی شده اند . این تبعیض به